

Krvavi sledovi rudarske stavke v Pennsylvaniji

V nekaterih naselbinah, kjer so bile na iniciativo guvernorja ustanovljene pomožne akcije, dobivajo podhranjeni otroci pijačo mleka vsak dan. Morajo pa priti v pomožni urad in ga tam ispitati. Otroci, čiljih podhranjenost ni ni vidna na daljavo, niso deležni tega "prilobjaka".

Neka dobrodelna delavka iz Pittsburgha, ki se je mudila v Coverdale, Avelli in Mollennau

(Dalje na 3. strani.) ...

Silka kaže dva velika nasprotnika. Na levi je Theodore Dreiser, slavni američki pisatelj, ki je s skupino drugih literatov postavil Hariana, Ky., da preloži tamošnji terorizem nad rudarji, in domni je pa sodnik D. C. Jones, ki vodi procese proti rudarjem. Ko je Dreiser odšel, je ta sodnik odredil, da mora biti Dreiser obtožen prekrška. Sodnikova žena je velik delničar priznati premogovnik.

V boju za kruh

Za Prosveto spisal Nace Mihevc

"Svetuj mi, dobri prijatelj, kaj naj odgovorim?" se je obrnil Jože k Skrbinku, ko je prečital pismo.

"Komu?"

"Ah, saj res! Ves sem zmeden. Moja izvoljenka mi namreč piše iz domačega kraja. Citajte!"

Ko je Skrbinek z očmi preletel Lenčino pismo, je resno dejal:

"Jože, dekle je pošteno in te ljubi. Bodi ji hvaležen za njeno vdanost in bodi tudi pošten do nje. Če jo resnično ljubiš, potem je tvoja dolžnost, da ji tudi vse zaupaš. Piši ji, da si se ponesrečil in da sedaj ležiš v bolnici."

"Ustrašila se bo!" je zaskrbelo Jožeta.

"Tako — zapiši, da si izven nevarnosti in da boš kmalu ozdravel."

Še tisti dan je Jože Lenčki previdno sporočil, kako je z njim.

V.

Lenčka se odloči

Vsak dan je Lenčka z utripajočim srcem gledala na cesto, ki se vije po dolini in pričakovala selskega pismonoša. Bilo je na praznik sv. Petra in Pavla. Zgodaj jutraj je odšla Lenčka k mami v Tržič. Po mami se je hotela naglo odpraviti proti domu, a jo je pred cerkvijo prestregel sivolasi cerkovnik Kec in ji rekel, da je župnik naročil, naj pride takoj v župnišče. Lenčko je župnikovo povabilo nekoliko osupnilo, vendar se je odločila, da pojde.

V župnišču jo je sprejela stara kuharica Polona, ki je opravljala razen cerkvene službe namesto župnika skoro vse njegovo delo. Če je želel kak župljan govoriti s prečastitim, se je moglo to zgoditi le s posredovanjem kuharice Polone, ki je morala brezpogojno vedeti, za kakšno zadevo gre. Zato je umevno, da tudi za Lenčko ni moglo biti izjeme.

"Kaj bi rada gospodu?" je strogo vprašala Polona Lenčko in jo srepo premetrla od vrha do tal.

"Gospod so naročili, naj pridem," je akromno odgovorila dekle.

"Naročili, naročili! Po kom so naročili?"

"Po mežnarju!"

"Nimajo ničesar naročiti po mežnarju! Čemu sem pa jaz tu? Bo pa že kakšna skrivnost. Takele mlade punčare..."

"Nisem nikak punčara, da veste! Sporočite župniku, da sem tu, ker me je pozval, če ne, pa zopet grem. Mi ni do pričkanja s favorkami kuharicami," je ostro zavrnila Lenčka vsiljivo ženke.

Tedaj se je vrh stopnic pojavil župnik. Visok, v črnem talarju s snežno belim ovratnikom pod vratom in skrbno urejeno frizuro se je za hip zazdel Lenčki lep svečenik. Njegov gladko obrt obraz je bil poln, postava krepka. Utegnilo mu je biti kakih 40 let.

"No, deklica pridi v pisarno!"

Lenčka je krenila po stopnicah za župnikom. Čakal jo je pred pisarno in ji vljudno dovolil, da je vstopila prva. Ko je zaprl vrata za seboj, je obstal pred Lenčko in ji smehljal zri v obraz.

"Povabili ste me, gospod župnik," je tiho spregovorila Lenčka in sramežljivo povsila trepalnice.

"Poklical sem te, dete moje, ker me kot tvojega dušnega pastirja skrbi, kako živiš!"

"Kakor pač živi večina poštenih kmečkih deklet, prečastiti!"

"Ravno za to mi je, če živiš resnično pošteno!"

"Moja vest je čista, gospod župnik — ... tudi po oni noči, ko je prišel po slovo oni, oni ... zapeljivec?"

"Ne razumem vas, gospod!" je osupnila Lenčka. "Če mislite Jožeta, vam moram povedati, da je pošten mladenič."

"Ha, pobledela si! Znamenje, da te je ob mojih besedah zapekla vest. Resnico povej, hčerka!"

Preden se je Lenčka utegnila braniti, jo je župnik prijel za obe roki in jo držal kot v kleščah.

"Gospod!"

"Ali sta — grešila?"

"Če je greh, da se ljubiva, potem sva grešila. Hujšega med nama ni bilo."

"Je bil pri tebi v izbi?" je terjal neizprosni župnik in vedno krepkeje stiskal Lenčki roki.

"Ni bil!"

"A ti si mu odprla okno in pri tem je pasel ob tvojih razgaljenih rokah in prsih svoje poželjenje?"

"Gospod, priznajte mi! Nisem mu zato odprla okna in tudi on ni nameraval ničesar slabega. Po slovo je bil prišel."

"Po slovo? In za slovo si mu ovila te-le svoje bele, nežne ročice okoli vratu ter ga vsa v solzah poljubovala takole:"

"Ah, Lenčka, ljubim te —!"

Močne župnikove roke so se ovile okoli Lenčkinega pasu, da je zastokala od bolečine.

Vedno silneje jo je stiskal k sebi in ikal z divje spačenim obrazom Lenčkinih ustnic, da bi jih oskrnil s strastnimi poljubi. Lenčka je nagnila glavo daleč nazaj, pred očmi se ji je jelo temniti, klecnila je z nogami in da ni v tistem trenutku nekdo močno potkal na vrata, bi se bila zgrudila v nezavest. Župnik je prestrašen odskočil in smrtno prebledel.

"Zverina!" je kričnila Lenčka in planila k vratom ter jih sunkoma odprla. Skoro bi bila podrla kuharico Polono, ki je čakala zunaj z zajtrkom za župnika. Kakor preganjana srna je bežala Lenčka po stopnicah iz župnišča. Bila je že daleč na cesti, ko se je jela polagoma zavedati, kaj se je bilo prav za prav zgodilo. Užaljena radi župnikove nesramnosti in skrajno ogorčena nad njegovo predrznostjo se je bridko razjokala.

Tam, kjer zavije cesta iz doline v Klanc, jo je dohitel selski pismonoša.

"Hej, Lenčka, danes bo pa nekaj zate!"

Močje je segla po pismu in podarila pismonoši srebrno dvajsetico.

"Lenčka, preveč bo toliko zate! Pa ne drži se tako žalostno, kot da se vračša od pogreba. Vesela bodi kot bom jaz, ko si 'ga' bom za tvojo 'evanzgarco' privoščil pošteno merico. Na tvoje zdravje ga bom pil, Lenčka, in na zdravje tistega, ki je v pismu podpisan. Pozdravljena!"

Pismonoša je zavil na poljsko stezo, ki vodi v Krinje, Lenčka pa je nadaljevala po cesti pot proti domu. Očrta se je nazaj, če ji morda kdo ne sledi. Nikogar ni bilo. Tudi daleč pred njo se je vila cesta prazna in samotna.

Spoznala je Jožetovo pismo na ovitku. Pritisnila je pismo na srce in poslala Jožetu v duhu vroč pozdrav in svojo bolelost.

(Dalje prihodnjik.)

moški in ženske. Tudi dva znana londonska tipa, Darby in Joan, sta tam. Joan s snežno belimi lasmi je naslonil svojo glavo na Darbyjevo usnjeno jopico. Joan bo šel kakšnih 60 let, Darby spada med brezčasne večneže.

Hipoma se približa ropot avtomobila. Voz se je ustavil, iz njega stopi dekle. Je že zelo mlado, osemnajst ali devetnajst let, a njene poteze izdajajo, da je že "mnogo videla in mnogo razume..."

Ob nabrežju Temze jo imenujejo "srebrno damo". Okrog ramen nosi srebrno bel kožuh. Sklonila se je k Darbyju in Joanu ter jima nekaj šepetala. Starca sta se dvignila in stopila v avtomobil, ki ju odpelje v Lambeth Road. Tam ju čaka toplo ležišče in dobra večerja. "Srebrna dama" je v tem mestu treznih računov ena izmed redkih dobrotnic, ki se včasih zavzamejo za takšne reveže.

Druga ponočna postava... Moč z dolgo, belo brado, s strgano dolgo suknjo, z nogami v čevljih iz črnega blaga. Uradnik pravi: "Nič ne bi verjel, da je bil nekoč po vsem mestu znan odvetnik..."

Usoda... Poleg njega tridesetleten mož, s širokimi rameni, s pisano ruto okoli vratu.

"Eden najboljših mojstrov težke kategorije svojega časa", pojasnjuje uradnik, "potem štev alkohola in nesreča ga je zasledovala."

Potem ženska, ki je bila nekoč silno bogata. Nekega dne velika senzacija, policija šestih velikih celinskih mest se je zanimala zanjo, proces, padec v nj. Konec na nabrežju Temze... Uradnik ne imenuje njegovega imena.

London ponoči...

Zapleten pravni položaj

Zakon z lastno vdovo. — Žena je živela v dvomestni (bigamijski) s lastnim možem. — Otroci iz tega zakona "pravno" ne živijo.

V nekem malem mestu v zapadni Prusiji je živel pred vojno strojarski pomočnik Schmied. Moč je bil oženjen in oče dveh otrok.

Schmied pa je moral l. 1915. v vojno. Kmalu pa so ga Rusi vjeli in odpeljali v Sibirijo. Tam je zbolel in prišel v bolnišnico. Iz bolnišnice pa ni prišel več kot "Schmied", ampak kot Friderik Andro, ker so mu dokumente zamenjali.

Predno pa je utegnil Schmied — sedaj Andro — dati pogrebno popravilo, je izbruhnila ruska revolucija in sedanjí Andro se je moral pridružiti Kolčakovim armadi. Kasneje se mu je posrečilo pobeigniti in šele l. 1923. se je preko Amerike vrnil v Nemčijo, kjer je zvedel, da je njegov rodni kraj pripadel Poljski.

Polagoma pa je zvedel, da so ga doma že zdavnaj proglasili za mrtvega, njegova ženana pa

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Oct. 31, 1931), pomeni, da vam je naročnica potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen vlad napakega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so val društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.80 za leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za član \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vse leto pa \$9.00. Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo \$1.00 za poštnino.

Mladinski List stane za celo leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

Upravištvu "PROSVETA" 2657 S. Lawndale Ave., Chicago

da živi nekeje v srednji Nemčiji. L. 1925 je res našel svojo ženo, ki je imela malo trgovino.

Sedanjí Andro pa se svoji ženi ni dal spoznati, ampak se je rajši poročil z njo drugič kot Friderik Andro. Tako se je zgodilo, da je vzel za ženo svojo lastno "vdovo". To je storil mogoče zaradi tega, da žena kot vojna vdova ni izgubila pravice do odpravnine v znesku 3000 mark.

Andra pa se je kmalu po svoji drugi poroki zagledal v mlado dekle, ki je bilo mnogo lepše kot njegova postarna žena. Od svoje žene pa se ni hotel ločiti na običajen način, ampak je skušal doseči svoj namen po ovinkih s tem, da je vložil pri sodišču tožbo za razveljavitelje svojega zakona, ker prvi ženin mož Schmied še živi. Kot priče je naštel precej svojih nekdanjih tovarišev, misleč, da bodo ti le splošno zaslišani in da nihče ne bo prišel na njegovo bivališče.

Zadeva pa se razpletla čisto drugače kot je on mislil. Neka priča, ki je sama prišla pred sodišče, je ugotovila, da Andra ni Andra, ampak — Schmied!

Sedaj je nastala prava zmešnjava. Po pameti bi bil moral Schmied postati zopet Schmied in moral bi bil odpravljeno, ki jo je dobila njegova žena po pomoti, zopet vrniti. Pravno pa stoji stvar tako:

Pravno za mrtvega proglasen človek se je oženil z žensko, ki ni bila ločena niti vdova. Žena je torej živela v dvomestvu s svojim lastnim možem; ob enem pa je bila poročena z možem, čigar kosti so — pravno — že zdavnaj trohele v Sibiriji. Ni pa bila pravno omožena, ker se z mrtvecem ni moglo poročiti. Otroci iz prvega zakona so dobili očma, ki je pravno mrtve, in so sirote po moči, ki še živi.

CITY EXTERMINATING COMPANY
E. F. DeLano, Prop.
Profesional kontrakt za uničenje grilov, muhar, sovcev, mravljincev, podgan, miši, bolh, kličih žvrc, obovrah in vodnih mršev. Vse priprave v prodaji. Pišite na poštni list 417 N. Wells Street, Chicago, Ill.

Ako ne ozdravite ZASTONJ

HELENA ZIMANSKA
SVETOVNO NAJSLAVNEJŠA ZELIČAR-
KA. POMAGA TIŠOČERIM Z ZELIČI

Čudovita nova znanost življenja-delojete solila, tovarne, moderne, iznajdba. Znanstveniki, ki so izpili, so našli zdravilo. Znanstveniki so našli zdravilo, ki ga vsi poznajo, ki ga vsi poznajo, ki ga vsi poznajo.

HELENA ZIMANSKA, 1869 N. Damen Ave., Dept. 18, Chicago, Ill., vam nudi 5-dnevno Domsko Zdravilo z listi, prsti. Opisite vaše simptome in dobili boste 5-dnevno Zdravilo ZA KHI ali 1.50 steklenico posebnega solila zdravila prsti. Priročite šle za poštnino in druge pošiljke v trdnici. Pišite na poštni list na dan. Prosta zdravila protistava in navesti.

Otroci iz drugega zakona pa so prišli že na svet kot sirote — eveda pravno — in pravno jih pravzaprav sploh ni na svetu. Pravniki pa pričakujejo z veliko napetostjo, kako bo sodišče o zgodbo pravno rešilo.

Za kratek čas

Kako pak!

"Kje pa ste bili tako dolgo, Martin?"

"Pokopavali smo tovariša."

"Seveda! A alkohol vam diši na daleč iz ust."

"Nič čudnega. Pokojni je imel delirium tremens."

"Jaz pijem samo iz obupa."

"Zakaj si pa tako obupan?"

"Ker je pičaka tako draga!"

"Čas res hiti — prihodnji mesec bom stara že 23 let!"

"Jaz pa 19!"

"Ampak — ampak! — 26 jih"

DR. MARKO YOVANOVICH, N.D., D.C.
188 W. Randolph, Chicago, Ill. 1218
Tel.: Randolph 5811
Zdravi najuspešneje s naravnim načinom brez operacije vse bolezni, kronične ali akutne, zaprtje, revmatizem, nervoznost, solčni mehur, slepo črevo itd. Zdravniška preiskava in nasvet brezplačno. Pridite osebno ali po pišitve po domača naravna solilčna zdravila.

Bivša bolničarska postrežnica veruje v to želodčno zdravilo

Chicago, 2. maja 1931—Mojea soproga apetit v priletu je bil zelo slab. Ker sem pa bila bolničarska postrežnica nad dvajset let, vedela sem, da le ako ima zdrava jetra in bavlno del, se mu apetit zboljša. Morala sem biti zelo pozorna na moj način izbiranja zdravila zanj, ker on je vojni veterinar. Vsekakor pa je

TRINERJEVO GRENKO VINO

napravilo veliko njemu za ponovno povrnitev apetita. tega ga lahko vsekoli priporočam. Vaša F. T."

Trinerjevo grenko vino gre v korenine želodčnih in Odpravi neprebavne vsedene zaostanke v vašem telesu. žene zastoje, ki gnijejo in ustvarjajo strupe v vašem sistemu. to zdravilo drži vaše telo znotraj čisto. Kakor hitro pri cirkulacija teh setrupov in ko nasprotno zmesi vsebin nerjevega grenkega vina zboljšajo prebavo in vaš apetit počutite kot novo rojen človek.

Nič več zaprtice, nič več slabega apetita, glavoboli, spanosti popoldne in ne zgrube nočnega spanja! Ne vzostnosti in ne omotice! Ako ravno je šlo preje vse živce, bodete sedaj polni energije in v najboljšem duhanju!

Trinerjevo grenko vino se prodaja v vseh boljših nah. Vzemite ga redno v malih količinah eno namizno trikrat na dan. Nabavite si steklenico malo ali veliko, te jemati po predpisu in pazite na uspeh! Ako se ne vaši sosesčini, tedaj pišite na Jos. Triner Co., 1333 S. Ave., Chicago, Ill.

TELEFON ROCKWELL 4904

London ponoči

Londonsko nočno življenje je bedno in nevelo. — Tipi z nočne londonske ulice

London, oktobra.

London ponoči... To ima ves drugačen pomen nego "Paris ponoči" ali "Berlin ponoči". Londonska noč je brez družabnosti, brez veselo vzgibanega življenskega ritma celinskih mest. Je enolična, somračna, meglena noč, skozi katero svetijo obločnice in svetiljke na plin kakor duhovi.

Restavracije? Kavarne? Tu je vse urejeno bolj ali manj na množestveno naslejen je lačnih v najkrajšem času. "Managerji" v dolgih suknjah inspicirajo svoje "oddelke" in nadzorujejo natakarike kakor v velikih trgovinah. Imaš občutek, da si dobrodošel le za toliko časa, kolikor ga potrebuješ, da aneš svojo večerjo. In ko ti "Bill" po zadnjem vprašanju, ali še česa želiš, pomoli račun, si lahko prepričan, da si sedaj res odveč. Kolektivizem...

Vendar je to mesto kozmopolitično. Obljudujejo ga ljudje vseh narodov in pasov. Srečal boš indake in afriške domačine v okrajih, ki so jim bili določeni že v starih časih.

Neki londonski pisatelj pripoveduje, da obstoji London, ki ga pozna vsak Londončan, in London, ki je večini neznan: London ponoči. Ko je romal po brezkončnih, skopo razsvetljenih cestah, je srečal razne tipe, ki dajejo ponočnemu Londonu značaj. Nekateri prizori:

Nedaleč od Piccadillyja je pisatelj nagovoril mlad fant: "Oprostite, gospod, ali mi lahko daste denarja za eno prenočnico?" Kaj bo neki ta mladi mož s črnimi očmi in zagorelim licem Napolitanca, ki v ostalem izbornu obvlada angleščino? "Natakari — brezposeln — brez tople suknje — v zastavljalnici — osemnajst let — rodil sem se v Rimu — starši Italijani — kot otrok prišel v London — izgubil službo..." Zgodba, kakršnih je na tisoče.

"Povejte mi, gospod ravnatelj, ali mi lahko daste nekoliko pennyjev za akodelico čaja?" Moč v oguljeni suknji je zastavil to vprašanje nočnemu romarju. "Rad bi sprejel vsako pošteno delo. Bog ve, da govorim resnico! Bivši vojak. Tu moja vojna odlikovanja." Pod suknjo pokaže dve odlikovanji. In spet večna žalostna pesem: "Imam šeno in tri nedorasla otroke. Prevzamem vsako delo, ki mi ga ponudite, gospod ravnatelj, vsako delo."

Policijaki uradnik v civilu pozdravi pisatelja in mu pojasni: "Ni bivši vojak — poklicni berač."

Skupno nadaljujeta pot. Sto metrov dalje, pod temnim obokom, se stiska nekaj živga k mrzlemu zidu. Svežen cap in revščine. Živo truplo, ki gleda z osteklenimi očmi v cestni tlak. Ne ječi in ne prosjači. Ženska.

"Ženska, ki — je bila," pravi uradnik.

Počasi je dvignila glavo, sivi, zmračeni lasje ji padajo čez senca in rdeče obrobjene oči ji buljijo v oba moža. Stela bo petdeset ali sedemdeset let. Okoli skrčenih nog je naložila črnih, da bi jih ubranila mrza okotbrske noči, noge ji tičijo v mokrih čevljih, ki jih je pobrala v kakšni smetiščnici, in roke so ji krčevito prekrizane preko prsi. Uradnik pravi:

"Srečava lahko na tucete takšnih žensk, ki so bile, preden preide noč."

Težki korak uniformiranega policista zmoti tihoto. Opazil je žensko postavu, ki je vsa stisnjena vase. Toda obrnil se je proč, ko gre mimo. Odločil se je, da v tem primeru ne bo storil svoje dolžnosti.

Ob nabrežju Temze... Tu in tam nekoliko železnih klopi, na katerih spe zavite postav,